

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ DERSİ

SOSYAL HİZMETTE ÖRGÜTSEL
DAVRANIŞ

DOÇ.DR.EDA PURUTÇUOĞLU

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel bağlılık; bireyi etkileyen çıkarlara bireyin bağlanması, işletme içerisinde örgütsel amaç ve çıkarların çalışanlar tarafından özümsemesidir (Demirel, 2009). Çalışmalar, örgütsel bağlılığı yüksek olan örgütlerin daha uyumlu ve üretici olduklarını göstermektedir. Bu noktada örgütsel bağlılıkları yüksek olan çalışanların da örgütün amaç ve değerlerine sahip çıktıkları ve emir ve beklentilere uyum gösterdikleri saptanmıştır

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel bağlılık üzerine yapılan bütün tanımlar, bağlılığın ya tutumsal ya da davranışsal bir temele dayandığı fikrinde birleşmektedir.
- Tutumsal bağlılık; çalışanların kendi değer ve hedeflerinin, örgütün değer ve hedefleriyle uyum göstermesi gerekmektedir. Bağlılığın duygusal bir tepki olduğu görüşü hakimdir (Hoş ve Oksay, 2015)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

Tutumsal bağlılığın üç bileşeni bulunmaktadır:

- Duygusal bağlılık; bireyin örgüte olan duygusal veya hissi bağlanmasıdır. Çalışan bireyler örgütleri ile özdeşleşir.
- Rasyonel bağlılık; bireyin örgütü terk etmesiyle kaybedeceklerini düşünerek örgütteki üyeliğini sürdürme arzusudur.
- Normatif bağlılık; bir kimsenin bir örgüte karşı sorumluluğu konusundaki inancının bir sonucudur. Birey, örgütte kalmaya mecbur olduğunu düşünür ve bu yönde inançlar taşır (Özkalp, 2010)

- Davranışsal bağıllık; iş görenlerin sadece örgüte değil, kendi faaliyetlerine de bağıllık duygusu geliştirdikleri bir süreçtir ve örgüte bağlı hale gelmeyi ifade etmektedir. Bu noktada örgütten ayrılrsa bile üyeliğini sürdürme ve devamsızlık yapmama türünden davranışlar gerçekleştirirler

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel bağlılığı etkileyen faktörler;
  - kişisel faktörler (yaş, eğitim düzeyi, çalışma süresi, eğitim, vs.)
  - örgütsel faktörler (örgüt büyüklüğü ve yapısı, örgüt kültürü, ücret, örgütsel ödüller, takım çalışması, iletişim) olarak ayrılmaktadır (Hoş ve Oksay, 2015)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgüt kültürü; birtakım değerlerden oluşmuş, bu değerlerin olduğu gibi kabul edildiği ve örgüt içinde çalışanlar tarafından ortaya atılmış bir kavramdır. Örgüt kültürü aynı zamanda örgütün üst düzey yöneticilerinin veya kurucularının bilinçli veya bilinçsiz tercihlerinin, davranış kalıplarının veya önyargılarının yansıtıldığı yerlerdir (Özkalp, 2010).

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel vatandaşlık, davranışı doğrudan olmayan ya da resmi ödül sistemince açık olarak anlaşılmayan ve bir bütün olarak örgütün etkinliğini artıran, isteğe bağlı bireysel davranıştır.
- Örgütsel vatandaşlık davranışları emir vermeye dayalı olmayan, örgütsel fayda sağlayan, biçimsel olmayan, aynı zamanda şikâyet etme gibi istenmeyen davranışları azaltan, işi zamanında bitirme, yenilikçi olma ve diğer çalışma arkadaşlarına gönüllü yardım etme gibi davranışları içerir (Ünivar, 2006 Akt: Karaman ve Aylan, 2012)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel vatandaşlık davranışına etki eden faktörler
  - Örgütsel bağlılık
  - Bireyin Ruhsal Durumu
  - Kişilik Özellikleri
  - İşe Karşı Tutumlar ve İş Tatmini
  - Örgütsel Adalet
  - İhtiyaçlar
  - Liderin Özellikleri
  - Kıdem ve Hiyerarşik Düzey
  - Örgütsel Vizyon
  - Örgütün Özellikleri
  - Kişi Örgüt Bütünleşmesi (Karaman ve Aylan, 2012)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel adalet; çalışanların iş yerlerinin ne kadar adil olduğuna dair algılarıdır.
- Çalışanların adil olarak algıladıkları durumlar karşısında olumlu, adaletsiz olarak algıladıkları durumlar karşısında ise olumsuz tepkiler gösterdikleri bilimsel çalışmalarda gözlenmiştir

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel adalet algısının dört boyutu bulunmaktadır:
  - dağıtım adaleti
  - etkileşim adaleti
  - süreç adaleti
  - bilgisel adalet (Acar,2013)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel öğrenme; örgütsel bilgideki (örn. örgütsel kurallar, roller, gelenekler, stratejiler, yapılar, teknolojiler, kültürel uygulamalar, yetenekler vb.) değişimi; söz konusu bilgiye eklemelerde bulunma, dönüştürme ya da eksiltmeyi ifade etmektedir (Koç, 2009)

SOSYAL HİZMETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ AÇISINDAN DİĞER ÇALIŞMA KONULARI

- Örgütsel öğrenme, yazarların farklı adlandırdıkları temel iki düzeyde oluşmaktadır:

Argyris ve Schön'ün tek-etaplı, çift-etaplı, Senge'nin uyumlaştırıcı, yaratıcı ve Lyles'in düşük-düzeyli, yüksek-düzeyli isimlendirdikleri öğrenme boyutlarıdır (Ayden ve Düşükcan, 2004).

KAYNAKLAR

- Acar, P. 2013. Örgütsel Öğrenme, Vatandaşlık ve Adalet-Ünite 8, (Ed.Enver Özkalp) *Örgütsel Davranış*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2847, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1804, Eskişehir
- Ayden,C. Ve Düşükcan, M. 2004. Örgütsel Öğrenme Kavramı Ve Öğrenme Engellerinin Giderilmesinde Örgüt Kültürü Ve Liderliğin Rol. SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 1 (4), 120-139.
- Demirel, Y. 2009. *Örgütsel Bağlılık ve Üretkenlik Karşıtı Davranışlar Arasındaki İlişkiye Kavramsal Yaklaşım*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(15):115-132
- Hoş, C. ve Oksay, A. 2015. Hemşirelerde Örgütsel Bağlılık İle İş Tatmini İlişki. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(4):1-24.
- Koç, U. 2009. Örgütsel Öğrenme: Tanımı, Yakın Terimler Arasındaki Kavramsal Ayrımlar ve Davranışsal Yaklaşım, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi C.X I, S I.
- Özkalp, E. 2010. Örgütsel Öğrenme,Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Örgütsel Bağlılık-Ünite 5. *Örgütsel Davranış*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1468, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 782, Eskişehir
- Özkalp, E. 2010. Örgüt Kültürü-Ünite 6. *Örgütsel Davranış*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1468, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 782, Eskişehir
- Karaman, A. ve Aylan, S. 2012. Örgütsel Vatandaşlık, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(3):231246